T015 BD VI 201-Q2 Đại Trang Nghiêm Kinh Luận

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

ÑAÏI TRANG NGHIEÂM KINH LUAÄN

QUYEÅN 2

CHÖÔNG 4

Ngöôøi nghe phaùp ñöôïc lôïi ích lôùn vaø trí tueä theâm saâu roäng, coù coâng naêng laøm cho taâm yù ñeàu ñöôïc ñieàu hoøa.

Toâi töøng nghe:

Thuôû xöa, taïi caùc nöôùc ôû vuøng Sö töû, luùc baáy giôø coù ngöôøi ñöôïc vieân ngoïc Ma-ni to baèng ñaàu goái ngöôøi. Vieân ngoïc naøy toát ñeïp nhieäm maàu, raát ít coù treân theá gian. Ngöôøi ñoù daâng vieân ngoïc leân vua. Nhaø vua ñöôïc vieân ngoïc ngaém nghía thaät kyõ löôõng vaø noùi keâï:

Ngaøy xöa caùc vua chuùa
Chöùa baùu caàu tieáng khen
Taäp hôïp nhieàu khaùch khöùa
Khoe cuûa, töï hôïm mình
Khi cheát boû ngoâi baùu
Boû cuûa, ñi moät mình
Chæ coù nghieäp thieän aùc
Theo thaân khoâng lìa boû.
Ví nhö ong laøm maät
Keû khaùc ñöôïc, mình khoâng
Taøi saûn cuõng nhö vaäy
Theo ngöôøi, chaúng theo ta.
Ngaøy xöa, caùc vua chuùa
Bò cuûa baùu löøa doái
Tích chöùa ñeå cho ngöôøi
Chaúng moät vaät theo mình.
Ta nay phaûi laøm gì
Ñeå cuûa baùu theo ta?
Chæ coù ruoäng phöôùc Phaät
Laøm ra caùc coâng ñöùc
Theo ta ñeán ñôøi sau
Quaû thieän khoâng maát ñi.
Khi saép söûa qua ñôøi
Taát caû ñeàu lìa boû
Caû cung ñieän thaân yeâu
Caùc quan vaø töôùng maïnh
Thöông xoùt tieãn ngöôøi ñi

Ñeán moä thì trôû veà,
Voi, ngöïa, caùc xe baùu
Vaøng ngoïc vaø kho taøng
Nhaân daân cuøng thaønh quaùch
Vöôøn hoa, choán vui chôi AÂm thaàm vaøo coõi cheát Chaúng mang theo ñöôïc gì. Nhaø vua noùi keä xong lieàn ñeán choã thaùp Phaät, ñaët vieân ngoïc quyù leân ñænh thaùp. Vieân ngoïc chieáu saùng laáp laùnh nhö moät ngoâi sao thaät lôùn, nhö khi maët trôøi moïc chieáu saùng caû cung ñieän vua, laáp laùnh röïc rôõ gaáp boäi aùnh saùng thöôøng. AÙnh saùng vieân ngoïc luùc naøo cuõng chieáu saùng nhö theá. Moät hoâm, aùnh saùng aáy boãng bieán maát. Nhaø vua laáy laøm laï môùi cho ngöôøi ñeán xem thöû. Ngöôøi söù ñeán nôi khoâng thaáy vieân ngoïc, chæ thaáy döôùi chaân thaùp maùu chaûy ñaày maët ñaát. OÂng ñi theo veát maùu, laàn veà phía röøng Ca-ñaø-la, chöa ñeán nôi ñaõ thaáy moät ngöôøi troäm ngoïc naáp giöõa buïi caây. Khi keû troäm laáy vieân ngoïc, haén bò rôi töø treân beä thaùp xuoáng cho neân coù veát maùu. Söù giaû baét ngay teân troäm daãn ñeán cho vua. Khi nhaø vua vöøa thaáy teân troäm, trong loøng töùc giaän voâ cuøng, nhöng thaáy haén bò thöông thì laïi sinh taâm thöông xoùt, noùi: –Naøy gaõ kia, ngöôi raát ngu si môùi troäm vieân ngoïc cuûa Phaät nhö vaäy. Ñôøi sau chaéc chaén ngöôi seõ ñoïa vaøo ñöôøng aùc. Vua lieàn noùi keä: Laï thay raát ngu si Voâ trí gaây aùc lôùn Nhö ngöôøi sôï gaäy goäc Ngöôïc laïi bò cheùm gieát. Sôï caùi khoå ngheøo cuøng Neân sinh taâm cuoàng ngu Khoâng chaáp nhaän phaän ngheøo Maõi chòu khoå voâ cuøng. Luùc aáy coù moät vò quan nghe baøi keä naøy, beøn taâu vôùi nhaø vua: –Nhöõng ñieàu ngaøi noùi chaân thaät, khoâng hö doái. Vò aáy lieàn noùi keä: Thaùp laø baùu cuûa ngöôøi Keû ngu si troäm laáy Ngöôøi naøy voâ löôïng kieáp Khoâng ñöôïc gaëp Tam baûo. Nhö xöa, coù moät ngöôøi Coù tín taâm vui möøng Hoa Tu-maïn treân tai Ñem daâng cuùng thaùp Phaät ÖÙc kieáp sinh trôøi, ngöôøi Thoï raát nhieàu vui söôùng. Thaùp Theá Toân möôøi löïc Troäm ngoïc baùu kieám soáng Do nghieäp duyeân nhö theá Chìm ñaém trong ñòa nguïc. Laïi coù moät vò quan khaùc töùc giaän noùi: –Keû ngu naøy toäi loãi ñaõ roõ raøng, caàn gì phaûi traùch maéng! Neân ñem haén ñi gieát.

Vua baûo vò quan:
–Ngaøi chôù noùi nhö theá. Ngöôøi ñoù cuõng nhö ngöôøi cheát roài caàn gì phaûi gieát nöõa.
Nhö ngöôøi bò ngaõ xuoáng ñaát, ta neân ñôõ hoï leân.
Vua lieàn noùi keä:
Ngöôøi naøy ñaõ huûy haïnh
Haõy mau cöùu giuùp haén
Ta phaûi ban taøi saûn
Khieán saùm hoái tu phöôùc
Cho hoï ñöôïc xa lìa
Khoå naïn lôùn ñôøi sau.
Ta seõ cho tieàn cuûa

Daïy hoï cuùng döôøng Phaät
Neáu hoï khoâng höôùng Phaät
Toäi khoâng bao giôø tieâu.
Nhö ngöôøi ngaõ xuoáng ñaát
Ta neân ñôõ hoï daäy
Gaây toäi vì thaùp Phaät
Cuõng nhôø Phaät, heát toäi.

Nhaø vua lieàn ban cho teân troäm taát nhieàu tieàn cuûa vaø daïy cho oâng ta ñeán thaùp Phaät laøm caùc coâng ñöùc. Luùc ñoù teân troäm suy nghó: "Vò vua naøy laø ngöôøi thaám nhuaàn giaùo phaùp Phaät-ñaø. Toäi loãi cuûa ta raát ñaùng bò xöû töû maø nhaø vua laïi tha thöù. Ngaøi thaät laø baäc ñaïi nhaân xaù toäi naëng cho ta. Ñöùc Nhö Lai Thích-ca voâ cuøng kyø dieäu môùi ñieàu phuïc, giaùo hoùa vò vua taø kieán laøm nhöõng vieäc nhö vaäy".

Nghó roài, teân troäm lieàn ñeán choã thaùp, boø veà phía chuøa, chaép tay quy maïng, noùi:

–Ñöùc Theá Toân ñaïi bi cöùu giuùp theá gian, tuy ñaõ nhaäp Nieát-baøn maø vaãn coøn coù theå ban maïng soáng cho con. Caû theá gian ñeàu goïi Ngaøi laø ñaáng Chaân Teá, tieáng taêm Ngaøi vang khaép caùc theá giôùi vaø hoâm nay Ngaøi ñaõ cöùu maïng soáng cho con, cho neân Ngaøi ñöôïc goïi laø Ñaáng Chaân Teá, thaät khoâng hö doái vaäy.

Teân troäm noùi keä:

Theá gian goïi Chaân Teá
Teân goïi thaät khoâng hö
Nay con ñöôïc cöùu giuùp
Thaät bieát nghóa Chaân teá.
Theá gian ñeàu daäy löûa
Raát nhieàu söï ñoát thieâu
Traêng töø bi maùt meû
Chieáu tan khoå noùng böùc.
Khi Nhö Lai taïi theá
Taïi nôi quyû ñoàng troáng
Cöùu vôùt Thuû tröôûng giaû
Vieäc naøy coù khoù chi,
Nay Phaät ñaõ Nieát-baøn
Di phaùp giuùp nguy aùch
Giuùp con thoaùt khoå ñau
Ñaây môùi laø raát khoù.
Vì sao ngöôøi hoïa só
Kheùo leùo hôïp Thaùnh taâm
Veõ aûnh ñöa tay phaûi

Noùi leân söï an uûi
Ngöôøi sôï haõi thaáy Ngaøi
Coøn ñöôïc heát sôï haõi
Huoáng chi Phaät taïi theá
Söï cöùu giuùp roäng lôùn
Nay con gaëp khoå naïn
Töôïng Ngaøi cöùu giuùp con.

CHÖÔNG 5 Ngöôøi ít muoán tuy coù cuûa caûi, taøi saûn nhöng taâm khoâng meâ ñaém vaãn ñöôïc goïi laø ít muoán. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa, coù moät vò Öu-baø-taéc, Öu-baø-taéc naøy coù moät ngöôøi baïn thaân tin phaùp Baø- la-moân. Ngöôøi baïn thaân naøy tin phaùp Baø-la-moân maëc aùo xaáu, haønh khoå haïnh, nöôùng thaân baèng naêm nguoàn nhieät, thöôøng aên thöùc aên dôû, naèm treân phaån dô. Ngöôøi baïn lieàn goïi vò Öu-baø-taéc noùi: –Baïn haõy ñeán ñaây xem ngöôøi Baø-la-moân. Coù bao giôø baïn troâng thaáy ngöôøi naøo coù haïnh cao caû, töï laøm khoå thaân cho trong saïch, ít muoán bieát ñuû nhö ngöôøi naøy chaêng? Öu-baø-taéc ñaùp: –Thöù haïnh cao caû aáy chæ coù theå ñaùnh löøa baïn maø thoâi! Hai ngöôøi cuøng ñeán hoûi ngöôøi Baø-la-moân: –Nay oâng khoå haïnh ñeå mong caàu ñieàu gì? Vò Baø-la-moân ñaùp: –Nay toâi thöïc haønh khoå haïnh vì muoán ñöôïc laøm vua. Öu-baø-taéc noùi vôùi baïn: –Baây giôø ngöôøi naøy ñang caàu kho taøng chaâu baùu ôû theá gian, tha hoà gieát choùc, aên uoáng cao löông myõ vò, naøo cung nhaân, keû haàu ngöôøi haï, khoaùi laïc cuøng nöõ saéc vaø caùc loaïi aâm nhaïc ñeå töï vui chôi. Tuy laøm quan lôùn, tröôûng giaû coù nhieàu cuûa caûi baùu nhöng khoâng vöøa yù, môùi mong caàu taát caû chaâu baùu cuûa nhaân daân treân khaép maët ñaát. Ngöôøi nhö theá maø goïi laø ít muoán ö? Baïn chæ thaáy thaân hoï haønh khoå haïnh, roài cho laø ít muoán maø khoâng bieát raèng oâng coù söï mong caàu khoâng bieát nhaøm chaùn. Sao cho laø ít muoán ñöôïc? Öu-baø-taéc lieàn noùi keä:
Ñieàu goïi laø ít muoán Chaúng phaûi côm, aùo xaáu Khoâng coù vaät thöôøng duøng Maø cho laø ít muoán. Ngöôøi naøy hieän taïi ñaây Taâm tham caàu khoâng chaùn Nhö soâng bieån bao la Sao goïi laø ít muoán?

Nay tu khoå haïnh naøy
Vì khaùt khao naêm duïc
Ngöôøi naøy thaät luoáng doái
Giaû hieän töôùng ít muoán
Vì tham neân töï khoå
Thaät chaúng phaûi ít muoán.

Noùi keä xong, Öu-baø-taéc laïi noùi:
–Nay ngöôøi naøy coù ñuû caùc thöù tham duïc, töùc giaän vaø si meâ, khoâng coù ñöôïc moät phaàn nhoû nhöõng coâng haïnh maø baäc Tieân thaùnh ñaõ thöïc haønh. Theá neân bieát raèng, ngöôøi ít muoán khoâng phaûi laø ôû choã khoâng coù nhieàu cuûa caûi vaät chaát. Vì sao maø bieát? Vì nhö vua

Taàn-baø-sa-la giaøu sang, coù nhieàu ñaát ñai, voi ngöïa vaø baûy baùu, vaãn goïi laø ít muoán. Vì sao? Vì tuy nhaø vua coù nhieàu taøi saûn quyù giaù, nhöng taâm khoâng tham ñaém, chæ öa thích ñaïo Thaùnh. Do ñoù, tuy vua giaøu sang, coù baûy baùu ñaày ngaäp, nhöng taâm khoâng mong caàu, neân goïi laø ít muoán. Ngöôøi tuy khoâng coù taøi saûn quyù giaù maø vaãn mong caàu khoâng chaùn thì khoâng ñöôïc goïi laø ít muoán bieát ñuû. Vò Öu-baø-taéc lieàn noùi keä:

Neáu ngöôøi khoâng côm aùo
Loõa hình nhö Ni-caøn
Laøm nhöõng vieäc khoå nhoïc
Cho ñoù laø khoå haïnh
Thì ngaï quyû suùc sinh
Ngöôøi ngheøo caùc suy naõo
Nhöõng gian nan nhö theá
Leõ ra goïi khoå haïnh.
Ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy
Luoáng töï mình khoå nhoïc
Thaân tuy laøm haïnh khoå
Nhöng taâm laïi tham ñaém
Mong caàu khoâng nhaøm ñuû
Khoâng goïi laø ít muoán.
Tuy coù nhieàu cuûa caûi
Nhöng taâm khoâng ñaém nhieãm
Tu haønh vui Thaùnh ñaïo
Ñoù môùi goïi ít muoán.
Thí nhö caùc noâng phu
Gieo haït gioáng xuoáng ruoäng
Tham gaët ñöôïc nhieàu luùa
Khoâng goïi laø ít muoán.
Neáu thaân bò gheû lôû
Seõ caàn ñoà chöõa trò
YÙ mong caàu Thaùnh ñaïo
Ñoù goïi laø ít muoán.
Vì trò gheû lôû aáy
Caàn nhaän ít thuoác men
Taâm khoâng tham ñôøi sau
Ñoù thaät laø ít muoán.

Taâm yù khoâng dua nònh Cuõng khoâng caàu danh lôïi Tuy coù taøi saûn nhieàu Coù tieáng taêm, ñöùc thaät Ñuû nhöõng vieäc nhö theá Ñoù môùi thaät ít muoán. CHÖÔNG 6 Tuy laø ngöôøi giöõ giôùi, nhöng taâm mong caàu sinh leân coõi trôøi, coõi ngöôøi ñeå thoï höôûng söï vui söôùng thì vaãn goïi laø phaù giôùi. Toâi töøng nghe:

Thuôû xöa, coù moät vò Sa-moân vaø moät vò Baø-la-moân keát haï an cö trong khu röøng vaéng. Luùc aáy vò Sa-moân thöôøng qua laïi choã Baø-la-moân, laøm vieäc chung vôùi nhau, ôû chung trong truù xöù aáy nhöng khoâng quaù gaàn guõi hay xa caùch. Vì sao? Vì neáu gaàn guõi quaù sôï seõ sinh ra kieâu maïn, coøn neáu xa caùch quaù seõ bò oaùn gheùt. Vò Sa-moân noùi keä: Caém chieác gaäy giöõa tröa Ñöùng, naèm ñeàu khoâng boùng Caàm gaäy nghieâng moät beân Boùng aáy seõ ngaõ daøi, Ngöôøi kia cuõng nhö vaäy Neân khoâng thaân, khoâng sô Khieán daàn daàn thoâng hieåu Sau ñoù môùi noùi phaùp. “Vò Baø-la-moân naøy khoâng coù trí tueä, chaúng bieát keû ngu ngöôøi hieàn, neân cung phuïng oâng ta raát khoå. Vì theá, ta nay khoâng neân gaàn guõi quaù, cuõng khoâng neân xa caùch quaù. Vì sao? Vì phuïng söï ngöôøi ngu si ñaõ khoå, maø khoâng bieát phaûi cung phuïng caùch naøo cuõng goïi laø khoå.” Baèng nhöõng phöông tieän gaàn guõi vôùi nhau, daàn daàn qua laïi vaø chuyeän troø vôùi nhau, luùc aáy vò Sa-moân hoûi Baø-la-moân: –Vì sao oâng ñöa tay veà phía maët trôøi, naèm loõa hình treân tro buïi vaø aên coû? Ngaøy ñeâm khoâng naèm maø chæ ñöùng coù moät chaân? OÂng haønh khoå haïnh ñeå mong caàu ñieàu chi? Ngöôøi Baø-la-moân ñaùp: –Toâi mong ñöôïc laøm vua. Ít laâu sau ngöôøi Baø-la-moân bò beänh. OÂng ta ñeán hoûi thaày thuoác caùch chöõa trò. Thaáy thuoác baûo: –OÂng caàn phaûi aên thòt. Luùc ñoù ngöôøi Baø-la-moân noùi vôùi thaày Tyø-kheo: –Thaày coù theå ñeán nhaø ñaøn-vieät xin cho toâi moät ít thòt ñeå toâi trò beänh ñöôïc khoâng? Thaày Tyø-kheo nghó: “Baây giôø ñaõ ñuùng luùc ta phaûi giaùo hoùa ngöôøi naøy”. Thaày Tyø- kheo lieàn hoùa ra moät con deâ, ñem coät beân caïnh ngöôøi Baø-la-moân. OÂng ta hoûi thaày Tyø- kheo: –Thaày tìm thòt cho toâi giôø ñeå ôû ñaâu? Thaày Tyø-kheo ñaùp:

–Con deâ chính laø thòt.
Ngöôøi Baø-la-moân voâ cuøng töùc giaän noùi:
–Chaúng leõ toâi phaûi gieát con deâ ñeå aên thòt sao?
Thaày Tyø-kheo ñaùp baèng baøi keä:
Nay anh thöông con deâ
Vaãn coøn chöa muoán gieát
Neáu sau naøy laøm vua
Boø deâ vaø heo choù
Vòt gaø cuøng muoân thuù
Gieát haïi nhieàu voâ löôïng.
Anh ngöi treân toøa cao
Ñaàu beáp daâng thöùc aên
Neáu khi anh noåi giaän
Seõ sai ngöôøi cheùm ñaàu
Hoaëc sai chaët chaân tay
Coù khi sai moùc maét.
Nay anh thöông con deâ
Maø muoán gieát haïi nhieàu

Neáu thaät coù Töø taâm
Neân boû yù laøm vua.
Nhö ngöôøi saép bò gieát
Sôï khoå, uoáng nhieàu röôïu,
Röøng hoa nôû ñeïp töôi
Löûa maïnh seõ ñoát chaùy,
LaÏi nhö mang goâng vaøng
Tuy ñeïp nhöng buoäc raøng,
Ngoâi vua cuõng nhö vaäy
Thöôøng coù taâm sôï haõi
Ra oai ngöôøi theo haàu
Trang söùc baèng chaâu baùu
Khoâng thaáy hoïa veà sau.
Phaøm phu tham mong muoán
Ñaõ gaây caùc ñieàu aùc
Ñoïa laïc ba ñöôøng khoå
Nhö thieâu thaân tham löûa
Lao vaøo töï ñoát thaân.
Tuy coù vui naêm duïc
Tieáng taêm vang khaép nôi
Nhöng taâm thöôøng sôï haõi
Raát lo vaø raát khoå
Gioáng nhö baét raén ñoäc
Caàm ñuoác ngöôïc chieàu gioù
Khoâng buoâng, hoïa seõ ñeán
Cuõng nhö khoå saép cheát.
Luùc nhaø vua ñi daïo
Ñaàu ñoäi muõ chö Thieân
Chaâu baùu nhö chuoãi ngoïc
Phuïc söùc thaät trang nghieâm
Caùc xe quyù, ngöïa taøi
Vua ngoài daïo khaép nôi
Ngöôøi haàu caû traêm ngaøn
Oai theá raát huøng maïnh,
Hoaëc luùc coù quaân ñòch
Khoaùc aùo giaùp ñeïp ñeõ
Thaéng thì gieát haïi nhieàu
Thua thì maát thaân maïng.
Xoa höông thôm vaøo mình

Coøn quaàn aùo öôùp höông
AÊn caùc thöùc aên ngon
Traêm vò raát tuyeät vôøi
Caàn chi ñeàu tuøy yù
Khoâng traùi nghòch bao giôø
Ñi, ñöùng hoaëc ngoài, naèm
Cöû ñoäng ñeàu nghi sôï
Baïn thaân cuõng khoâng tin
Duø coù laø baïn thaân
Nhöng taâm thöôøng sôï seät
Thì sao goïi laø vui!
Nhö caù nuoát moài caâu
Nhö lieám maät dao beùn
Cuõng nhö löôùi giaêng ra
Thuù, caù tham muøi vò
Khoâng thaáy khoå sau ñoù,
Giaøu sang cuõng nhö vaäy
Roài chòu khoå ñòa nguïc.
Vaùch töôøng cuûa ñòa nguïc
Maët ñaát ñeàu löûa chaùy
Ngöôøi toäi ôû trong ñoù
Löûa tuoân töï ñoát thaân
Chòu khoå ñau voâ cuøng.
Anh phaûi töï suy nghó
Ñöôïc höôûng vui thì ít
Chòu caùc khoå thì nhieàu
Vì theá neân nhôù khoå
Chôù mong caàu giaøu sang.
Anh haõy boû taâm muoán
Chæ mong caàu giaûi thoaùt
Caùi khoå ñeàu döùt heát.
Ngöôøi Baø-la-moân nghe xong, laëng im khoâng ñaùp, sau ñoù chaép tay thöa:
–Baïch Toân giaû, ngaøi ñaõ kheùo duøng taøi huøng bieän laøm cho taâm toâi ñöôïc môû toû. Duø
ñöôïc laøm vua coõi trôøi Tam thaäp tam thieân, toâi cuõng khoâng ham thích nöõa.
OÂng lieàn noùi keä:
YÙ laønh phöông tieän kheùo
Vaø trí saùng quan saùt
Xoùa nguyeän taø cuûa toâi

Chæ baøy ñöôøng chaân chaùnh
Baïn laønh phaûi nhö vaäy
Ñöôïc theá gian ngôïi khen.
Thöôøng neân gaàn baïn naøy
Khoâng coù hoïa tranh loaïn
Kheùo daãn taâm yù toâi
Boû taø, veà neûo chaùnh
Chæ toâi vieäc thieän aùc
Giuùp ñaït ñöôïc giaûi thoaùt.

CHÖÔNG 7

Laïi nöõa, ngöôøi theo con ñöôøng taø seõ bò caùc thöù khoå, coøn ngöôøi tu theo ñöôøng chaùnh thì tín taâm seõ theâm lôùn vaø ñöôïc ngôïi khen. Ngöôøi coù trí neân quaùn saùt söï taø chaùnh. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa, coù moät ngöôøi tu moät khoå haïnh nhoû ôû beân caïnh ñöôøng ñi, neáu khi naøo coù ngöôøi thì oâng ta naèm treân gai nhoïn, coøn luùc khoâng coù ai, thì oâng ta naèm ôû choã khaùc. Coù ngöôøi thaáy vaäy beøn hoûi: –OÂng coù theå naèm nheï nhaøng treân gai nhoïn, caàn gì phaûi laên loän ñeå cho thaân theå bò thöông naëng nhö vaäy? Ngöôøi ñoù nghe xong voâ cuøng töùc giaän, nhaûy boå treân ñoáng gai nhoïn, laên loùc döõ doäi hôn tröôùc. Khi ñoù, coù moät vò Öu-baø-taéc ñöùng beân caïnh, ngöôøi khoå haïnh troâng thaáy laïi caøng laên loän treân ñoáng gai döõ doäi hôn. Öu-baø-taéc noùi vôùi oâng ta: –Tröôùc ñaây oâng chæ bò gai nhoû ñaâm, nay laïi duøng gai töùc giaän ñeå töï ñaâm mình. Veát gai tröôùc ñaây chæ gaây xaây xaùt, coøn veát gai tham töùc môùi bò ñaâm saâu. Ngöôøi naèm treân gai nhoïn chæ khoå moät ñôøi, coøn khoå vì gai tham töùc thì khoå ñeán voâ löôïng ñôøi. Bò gai ñaâm chaân, veát thöông naøy deã laønh, coøn veát gai tham töùc traûi qua voâ löôïng kieáp vaãn khoâng laønh. Theá neân haõy nhoå boû caùi gai saân ñoäc. Vò Öu-baø-taéc lieàn noùi keä: Baây giôø oâng neân nhoå Gai saâu ñoäc trong taâm Haõy duøng dao trí beùn Chaët ñöùt gai tham töùc. Ngöôøi naëng veà tham töùc Ñôøi ñôøi khoâng boû ñöôïc Ngöôøi ngu nhieàu taø kieán Khoâng bieát ñaïo Chaùnh chaân

Khoå thaân naèm treân gai
Laøm khoå muoán heát khoå
Ngöôøi thaáy naèm treân gai
Ai cuõng muoán traùnh xa.
Chæ oâng ñoái khoå naøy
OÂm giöõ khoâng buoâng boû
Ta thaáy vieäc nhö vaäy
Môùi bieát coù taø chaùnh.
Vì theá xin quay veà
Ñaáng Theá Toân möôøi löïc
Ñaïi bi cöùu caùc khoå

Môû baøy con ñöôøng chaùnh
Vöôït qua caùc neûo taø
Daãn ñeán taùm ñöôøng chaùnh
Boïn ngoaïi ñaïo taø kieán
Bò khoå sôû phænh löøa
Raát tin vaøo caùc khoå
Troâi laên ñeán voâ cuøng
Nhöõng ngöôøi coù trí tueä
Thaáy theá taêng loøng tin.
Ngoaïi ñaïo raát ngu si
Khoå heát ñöôïc giaûi thoaùt.
Ñaáng Xuaát Theá ñaõ daïy
Caùc vaät ñeàu ñaày ñuû
Ñöôïc tu taùm ñöôøng chaùnh
Nhôø tu neân giaûi thoaùt
Vì theá neân phaûi bieát
An laïc ñöôïc giaûi thoaùt
Chaúng phaûi nhö ngoaïi ñaïo
Chòu khoå ñöôïc Nieát-baøn.
Nöông taâm maø gaây ra
Caùc nghieäp thieän vaø aùc
OÂng phaûi haøng phuïc taâm
Sao laïi laøm khoå thaân?
Thaân laø caùc keát söû
Tu sai caùc thöù khoå
Laø ngöôøi tu ñaïo khoå
Ñöôøng ñòa nguïc saün chôø.
Trong choán ñòa nguïc aáy
Cheùm, chaët cuøng phaån dô
Höøng höïc thieâu ñoát hoï
Chòu ñuû bao ñau ñôùn
Tuy hoï chòu caùc khoå
Vaãn khoâng goïi khoå haïnh.
Ngöôøi trí döùt ba nghieäp
Caáu ueá ñeàu xaû boû
Phaät Thích-ca chæ daïy
Daïy taát caû moïi ngöôøi
Neân caàu cam loä trôøi
Laïi giaûng noùi chæ quaùn

Laïi trang söùc trí tueä
Ñoù goïi chaân khoå haïnh,
Caàn gì luoáng nhoïc thaân
Gaây caùc khoå voâ ích
Khoå naøy raát daøi laâu
Roäng saâu khoâng bôø meù.
Nhö coù ñöùa con aùc
Khoâng ñöôïc noù nuoâi naáng
Chæ gaây ra toäi aùc
Do ñoù chòu caùc khoå.
Luùc aáy ngoaïi ñaïo kia
Beøn noùi nhö theá naøy:
Caùc Tieân tu khoå haïnh
Cuõng ñöôïc sinh coõi trôøi.
Öu-baø-taéc noùi keä
Traû lôøi ngoaïi ñaïo kia:
Caùc Tieân sinh coõi trôøi
Chaúng phaûi nhôø naèm gai
Do thí, giôùi, noùi thaät
Maø ñöôïc sinh coõi trôøi.
OÂng tuy soáng khoå haïnh
Chaúng ñöôïc lôïi ích gì
Cuõng nhö ngöôøi noâng phu
Muøa xuaân khoâng gieo gioáng
Ñeán thu chaúng coù haït
Ñeå maø ñöôïc thu hoaïch.
Caùc oâng cuõng nhö vaäy
Khoâng gieo haït gioáng laønh
Chæ tu caùc haïnh khoå
Cuoái cuøng chaúng ñöôïc gì.
Heã ngöôøi muoán tu ñaïo
Phaûi nuoâi döôõng thaân naøy
Duøng thöùc aên uoáng ngon
Nuoâi thaân maïng ñaày ñuû
Khí löïc coù sung maõn
Môùi tu Giôùi, Ñònh, Tueä.
Nhòn aên chòu ñoùi khaùt
Thaân taâm ñeàu lo buoàn
Taâm khoâng theå chuyeân chuù

Laøm sao ñaït Thaùnh quaû?
Tuy aên thöùc aên ngon
Taâm chaúng ñaém vò ngon
Chæ giöõ giôùi, noùi thaät
Boá thí, Nhaãn nhuïc, Ñònh
Ñoù laø nhöõng haït gioáng
Seõ ñöôïc quaû baùo laønh.
Thaân tuy chòu ñoùi khaùt
Maø taâm mong vò ngon
Nhaân laønh coøn khoâng coù
Huoáng gì gaët quaû ngon.
Neáu coù taâm taøn haïi
Khieán ngöôøi khaùc sôï haõi
Neáu döùt taâm taøn haïi
Cho ngöôøi söï khoâng sôï
Ñoù goïi laø haønh phaùp.
Neáu coøn taâm taøn haïi
Goïi laø khoâng ñuùng phaùp.
Caùc moùn ngon ñaày ñuû
Khoâng coù yù haïi ngöôøi
Vì khoâng yù haïi ngöôøi
Neân khoâng toån haïi hoï.
Neáu khôûi taâm Ñaïi töø
Seõ ñöôïc quaû laønh lôùn
OÂng tuy töï nhòn aên
Ñoùi khaùt phaûi meâ meät
Cuõng chaúng ích lôïi gì.
Ngoaïi ñaïo noùi theá naøy:
Neáu anh khôûi töø taâm
Chöa haún ñaõ lôïi ích
Vaø ñöôïc quaû baùo lôùn
Nhòn ñoùi maø nguû nghæ
Vieäc aáy cuõng nhö vaäy
Tuy khoâng ích cho kia
Cuõng ñöôïc quaû baùo laønh.
Öu-baø-taéc ñaùp raèng:
Töø taâm tröø saân haïi
Nhôø döùt tröø saân haïi
Neân ñöôïc quaû baùo laønh.

OÂng haønh phaùp khoå haïnh
Söï töùc giaän theâm lôùn
Lieàn sinh thaân mieäng aùc
Laøm sao ñöôïc quaû laønh?
Taâm töø khoâng nhö theá
Neáu khi khôûi taâm Töø
Thì döùt ñöôïc saân haïi
Vì khoâng coù saân haïi
Neân sinh thaân, mieäng laønh.
Voâ ích haønh khoå haïnh
Laøm sao gioáng töø, thieän?
Thí nhö sö töû roáng
Caùc thuù chaúng daùm gaàn
Nhö Lai voâ ngaïi bieän
Vieäc aáy cuõng nhö vaäy,
Taát caû caùc ngoaïi ñaïo
Khoâng daùm choáng ñoái laïi
Noùi phaùp deïp ngoaïi ñaïo
Laëng im khoâng ñoái ñaùp.

CHÖÔNG 8 Nghieäp thaân, mieäng khoâng ñöôïc töï taïi chính laø do nôi yù. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa, coù moät vò Tyø-kheo-ni ñeán nöôùc Xa-giaø-la. Trong nöôùc ñoù coù moät vò Baø- la-moân nöôùng thaân treân löûa, moà hoâi töø traùn, töø ngöïc, töø naùch chaûy xuoáng roøng roøng, coå hoïng khoâ khoác, mieäng löôõi ñeàu söng doäp, khoâng coøn moät gioït nöôùc daõi. Boán phía oâng ta ñeàu ñoát löûa gioáng nhö naáu vaøng, cuõng nhö toùc vaøng, chaùy leân ñoû röïc. Maët trôøi muøa haï raát noùng chieáu thaúng vaøo thaân oâng ta, laên qua trôû laïi cuõng khoâng coù choã traùnh. Thaân theå oâng ta chaùy ñoû nhö chieác baùnh treân chaûo. Ngöôøi Baø-la-moân naøy thöôøng maëc aùo vaûi thoâ, nöôùng thaân baèng naêm nguoàn nhieät. Do ñoù maø ngöôøi ñöông thôøi goïi oâng laø “Luõ haït chích” (ngöôøi maëc aùo vaûi thoâ, nöôùng thaân treân löûa). Vò Tyø-kheo-ni thaáy vieäc aáy beøn baûo vò Baø-la-moân: –Caùi neân ñoát thì oâng khoâng ñoát. Coøn caùi khoâng neân ñoát thì oâng laïi ñoát. Ngöôøi Baø-la-moân nghe noùi voâ cuøng töùc giaän ñaùp: –Naøy coâ naøng troïc ñaàu xaáu xí kia, caùi gì neân ñoát? Vò Tyø-kheo-ni noùi: –OÂng muoán bieát caùi gì neân ñoát phaûi khoâng? Ñoù laø oâng chæ caàn ñoát taâm töùc giaän cuûa oâng. Neáu ñoát ñöôïc taâm aáy thì ñoù goïi laø ñoát ñuùng ñaén. Nhö chieác xe traâu keùo, neáu xe khoâng ñi thì caàn phaûi thuùc traâu chöù khoâng caàn ñaùnh xe. Thaân naøy cuõng nhö chieác xe vaø taâm cuõng gioáng nhö traâu kia. Do nghóa naøy cho neân oâng chæ caàn ñoát taâm maø thoâi, sao laïi ñoát thaân? Laïi nöõa, thaân nhö röøng caây, nhö töôøng vaùch, noù voâ tri, duø coù ñoát thieâu noù cuõng chaúng ích lôïi gì. Vò Tyø-kheo-ni lieàn noùi keä: Taâm nhö chuû thaønh Chuû thaønh töùc giaän Môùi muoán tìm thaønh Chaúng ích lôïi gì! Ví nhö sö töû Coù ngöôøi kia duøng

Cung teân, ngoùi ñaù

Ñaùnh, baén sö töû
Thì sö töû kia
Röôït caén ngöôøi ñoù,
Khoâng nhö choù ngu
Coù ngöôøi neùm ñaù
Choù röôït ngoùi ñaù
Chöù khoâng caén ngöôøi.
Noùi veà sö töû
Duï cho ngöôøi trí
Bieát tìm caùi goác
Maø döùt phieàn naõo,
Coøn choù ngu si
Duï cho ngoaïi ñaïo
Naêm nguoàn ñoát thaân
Khoâng bieát goác taâm.
Baø-la-moân hoûi:
Sao goïi ñoát taâm?
Tyø-kheo-ni ñaùp:
Trí tueä Töù ñeá
Nhö boán ñoáng löûa
Tu ñaïo nhö trôøi
Phaøm ngöôøi trí tueä
Vôùi löûa Töù ñeá
Maët trôøi tu ñaïo
Duøng naêm phaùp naøy
Ñeå ñoát taâm kia.
Vì caùi thaân naøy
Khoâng ñöôïc töï do
Sao laøm khoå thaân?
Neáu muoán laøm khoå
Haõy laøm khoå taâm
Vì taâm laø goác
Laøm khoå thaân kia.
Ñi ñöùng ngoài naèm
Chaúng phaûi thaân laøm
Chæ vì taâm khieán
Chaúng phaûi do thaân,
Loãi taïi nôi taâm

Sao laøm khoå thaân?
Neáu taâm lìa thaân
Thaân nhö goã, ñaù
Theá neân ngöôøi trí
Neân traùch taâm mình
Khoâng laøm khoå thaân.
OÂng ñoát thaân naøy
Baèng naêm nguoàn nhieät
Cho laø khoå haïnh
Nhôø ñoù ñaéc ñaïo
Thì ngöôøi ñòa nguïc
Chòu khoå voâ löôïng
Caùc thöù ñau ñôùn
Cuõng ñaéc ñaïo sao?
Baø-la-moân noùi:
Vieäc khoå haïnh naøy
Laø phaùt taâm laøm
Ñöôïc goïi tu ñaïo.
Chuùng sinh ñòa nguïc
Bò eùp chòu khoå
Cho neân khoâng ñöôïc
Noùi laø tu ñaïo.
Tyø-kheo-ni noùi:
Neáu töï phaùt taâm
Maø ñöôïc phöôùc thì
Ñöùa beù chuïp löûa
Cuõng ñöôïc phöôùc sao?
Nhöng thaät khoâng ñöôïc
Töø ñoù suy ra
Vieäc laøm cuûa oâng
Naêm nguoàn ñoát thaân
Cuõng khoâng coù phöôùc.
Baø-la-moân noùi:
Beù con, treû nít
Chöa hieåu bieát gì
Cho neân khoâng phöôùc,
Coøn toâi coù trí
Tu khoå haïnh naøy
Naêm nguoàn ñoát thaân

Cho neân coù phöôùc.
Tyø-kheo-ni noùi:
Neáu cho coù trí
Tu caùc khoå haïnh
Maø coù phöôùc thì
Ngöôøi tìm chaân chaâu
Gai ñaâm chaûy maùu
Môùi laáy ñöôïc chaâu
Cuõng coù phöôùc sao?
Baø-la-moân noùi:
Vì coù taâm tham
Tuy bò chaûy maùu
Cuõng khoâng coù phöôùc.
Tyø-kheo-ni noùi:
OÂng tu khoå haïnh
Tham vui coõi trôøi
Cuõng khoâng coù phöôùc
Neáu vì tham caàu
Thì khoâng quaû baùo
Nhö ngöôøi ñi saên
Khoâng ñöôïc quaû baùo.
Nhö ngöôøi baét caù
Khoâng ñöôïc phöôùc quaû,
Nay oâng thöïc haønh
Haïnh khoå haïnh naøy
Cuõng seõ chaúng ñöôïc
Caùi vui voõi trôøi.
Nay vì sao oâng
Thaân taâm laên loän
Muoán haønh khoå haïnh
Ñeå höôûng vui trôøi ?
Trong phaùp Phaät ta
Khoâng coù loaïi phaùp
Naêm nguoàn ñoát thaân
Haønh phaùp khoå haïnh
Ñeå ñöôïc vui trôøi,
Muoán ñöôïc vui trôøi
Phaûi tu noùi thaät
Caùc coâng ñöùc laønh

Tuy taâm tham, sôï
Ñöôïc sinh trôøi vui.
Ví nhö uoáng thuoác
Duø tham hay sôï
Ñaõ uoáng thuoác roài
Ñeàu coù coâng hieäu,
Neáu noùi lôøi thaät
Caùc coâng ñöùc laønh
Duø tham hay sôï
AÉt ñöôïc vui trôøi.
Thôøi Baø-la-moân
Caïn lôøi heát yù
Khoâng theå traû lôøi
Neân ñöùng im laëng.
Ngöôøi ñöùng xung quanh
Ñoái vôùi phaùp Phaät
Sinh tin, thanh tònh
Raát meán chaùnh phaùp
Noùi vôùi nhau raèng:
Laønh thay! Phaùp Phaät
Coù trí löïc lôùn
Saâu xa khoù löôøng
Trí cuûa ngoaïi ñaïo
Thaät raát caïn côït.
Ví nhö löûa höøng
Neáu taùp vaøo ngöôøi
Thì ai cuõng sôï,
Ngoïn löûa Phaät phaùp
Cuõng laïi nhö vaäy
Chaïm Baø-la-moân
Khieán y sôï haõi.
Hoâm nay chuùng ta
Ñöôïc nghe phaùp Phaät
Luaän nghóa toái thaéng
Ñeàu neân quy ngöôõng
Coõi Nieát-baøn Phaät
Cung kính leã baùi
Nam-moâ Theá Toân.
AÂm thanh eâm dòu

Giaûng noùi chaùnh phaùp
Ngöôøi nöõ trí caïn
Uoáng cam loä Phaät
ÔÛ tröôùc ñaïi chuùng
Noùi phaùp khoâng sôï.
Ñoái vôùi lôøi Phaät
Ai khoâng cung kính
Nhö Tyø-kheo-ni
Trí tueä noâng caïn
Vaãn dieät keát söû.
Lôøi Ñaáng Maâu-ni
Nhaát ñònh khieán cho
Baø-la-moân naøy
Khoâng theå ñaùp laïi
Phaûi ñöùng laëng im.

CHÖÔNG 9

Duïc nhö mieáng thòt, baày chim tranh nhau xaâu xeù. Ngöôøi coù trí bieát roõ moái hoïa veà tieàn taøi, cuûa caûi neân khoâng tham ñaém. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa, taïi nöôùc Tu-baø-ña coù moät thaày Tyø-kheo thaáy choã böùc töôøng ñaõ ñoå naùt coù kho taøng, trong ñoù coù moät caùi chum ñoàng lôùn, trong chum coù nhieàu tieàn vaøng. Thaày Tyø-

kheo daãn moät Öu-baø-taéc ngheøo ñeán chæ choã vaøng aáy vaø baûo:

–OÂng haõy giöõ laáy soá taøi saûn quyù baùu naøy ñeå laøm cuûa sinh soáng.

Vò Öu-baø-taéc hoûi thaày Tyø-kheo:

–Thaày thaáy kho baùu naøy luùc naøo?

Vò Tyø-kheo ñaùp:

–Toâi môùi thaáy hoâm nay.

Vò Öu-baø-taéc noùi:

–Chaúng phaûi hoâm nay con môùi thaáy kho baùu maø con ñaõ thaáy töø laâu laém roài, nhöng con khoâng duøng. Xin thaày haõy nghe, con seõ noùi roõ söï thaät veà tai hoïa cuûa nhöõng ñoà quyù baùu naøy. Neáu ai giöõ noù, nhaø vua nghe ñöôïc, ngöôøi ñoù coù theå seõ bò xöû töû, löu ñaøy hay giam caàm... nhöõng noãi khoå nhö theá khoâng theå keå heát.

OÂng lieàn noùi keä:

Toâi thaáy cuûa baùu naøy
Ñaõ nhieàu naêm troâi qua
Cuûa baùu naøy ñoäc haïi
Coøn hôn caû raén ñoäc
Vì theá ñoái vôùi noù

Toâi khoâng coù taâm tham
Xem noù nhö raén ñoäc
Khoâng töôûng laø cuûa quyù.
Bò giam caàm löu ñaøy
Hoaëc coù khi phaûi cheát
Taát caû caùc tai haïi
Ñeàu töø baùu naøy ra
Gaây ra caùc thöù khoå
Bò haïi, raát ñaùng sôï
Theá neân ñoái kho baùu
Toâi khoâng daùm tham gaàn.
Chuùng sinh ñaém vaät baùu
Cho ñoù laø quyù giaù
Baùu laø vaät nguy haïi
Laàm töôûng laø an vui
Coù nhöõng loãi nhö theá
Sao cho laø quyù baùu?
Thaân dô baån nhö theá
Thích giöõ gìn thaân maïng
Roài ñaây seõ hoaïi dieät
Duøng traân baûo laøm gì
Nhö boû cuûi vaøo löûa
Khoâng khi naøo nhaøm ñuû.
Taâm ngöôøi cuõng nhö vaäy
Mong caàu khoâng nhaøm ñuû
Neáu thaày thöôøng xoùt con
Daïy con phaùp ít muoán
Vì sao laïi chæ choã
Kho baùu cho con thaáy? Heã ít muoán bieát ñuû Thì sinh lôïi laïc lôùn Neáu ngöôøi nhieàu tham duïc Caùc caên thöôøng taùn loaïn Tham caàu khoâng nhaøm ñuû Hy voïng theâm khoå naõo, Nhöng ngöôøi ña duïc naøy Thöôøng sinh tö töôûng duïc Tham lôïi khoâng cuøng cöïc Nhö mieäng caù Ma-kieät. Chính ngöôøi ít muoán kia Khoâng coù khoå tham caàu Taâm thöôøng hoan hyû luoân Vui veû nhö ngaøy hoäi. Khi Öu-baø-taéc ca ngôïi phaùp ít muoán bieát ñuû, Tyø-kheo kia sinh taâm ít coù, khen ngôïi: –Laønh thay! Laønh thay! Ñuùng laø baäc Tröôïng phu. Tuy thaân khoâng maëc phaùp phuïc maø taâm ñaõ xuaát gia, thuaän theo lôøi Phaät, bieát phaùp ít muoán, ít muoán laø phaùp maø chö Phaät ñeàu khen ngôïi. Thaày Tyø-kheo noùi: –Nhöõng lôøi oâng ñaõ noùi, toùm laïi, laø nhöõng lôøi quôû traùch raát saâu saéc, laøm cho toâi voâ cuøng hoái loãi. OÂng hieän ñang soáng taïi gia cuøng vôï con, quyeán thuoäc vaø toâi tôù, ñuùng ra phaûi tham caàu ñeå phaùt trieån taøi saûn,

vaäy maø oâng laïi nghe lôøi Phaät daïy, khen ngôïi haïnh ít muoán. Duø cho ngöôøi coù löôõi baèng saét cuõng khoâng theå cheâ bai haïnh ít muoán bieát ñuû. Giôø ñaây, toâi tuy xuaát gia, thaân maëc phaùp phuïc, töôùng ñoàng vôùi Sa-moân, nhöng thaät khoâng bieát phaùp Sa-moân môùi xuùi giuïc oâng nhöõng vieäc ña duïc, khoâng bieát khen ngôïi phaùp ít muoán maø Ñaáng Phaùp Vöông khen ngôïi, trong khi phaùp ít muoán laø nguoàn goác cuûa caùc ñieàu thieän, nhö trong kinh Phaät cuõng daïy ít muoán laø goác cuûa Sa-moân. Xöa kia, Ñöùc Nhö Lai ñi khaát thöïc, neáu coù thöùc aên dö, Ngaøi ban cho caùc thaày Tyø-kheo, hoaëc boû xuoáng soâng cho caùc loaøi vaät aên. Baáy giôø, coù hai thaày Tyø-kheo ñi khaát thöïc bò thieáu thöùc aên neân troâng coù veû ñoùi laém. Hoï töø beân ngoaøi ñi vaøo, Ñöùc Phaät troâng thaáy, Ngaøi beøn hoûi: “Hieän Ta coøn thöùc aên, caùc thaày coù duøng khoâng?” Moät thaày noùi: “Ñöùc Nhö Lai Theá Toân noùi haïnh ít muoán coù coâng ñöùc lôùn. Nay taïi sao ta laïi vì tham thöùc aên naøy maø aên ö?”. Thaày Tyø-kheo thöù hai laïi noùi: “Raát khoù ñöôïc gaëp thöùc aên dö cuûa Ñöùc Nhö Lai Theá Toân. Caùc Phaïm thieân, Ñeá Thích, Thieân vöông ñeàu cung kính ñoäi treân ñaàu thöùc aên dö aáy. Baáy giôø, neáu ta aên seõ ñöôïc lôïi ích, söùc khoûe an vui, noùi naêng löu loaùt. Bôûi vì thöùc aên naøy raát khoù ñöôïc gaëp, sao ta laïi khoâng aên?” Khi aáy Ñöùc Theá Toân ngôïi khen thaày Tyø-kheo khoâng aên: “Laønh thay! Vò Tyø-kheo tu theo lôøi Phaät daïy, thöïc haønh phaùp ít muoán. Coøn thaày Tyø-kheo thöù hai naøy tuy nghe theo lôøi Phaät môøi, aên thöùc aên dö cuûa Phaät nhöng khoâng ñöôïc khen ngôïi. Vì theá neân bieát raèng phaùp ít muoán laø ñieàu caên baûn maø Ñöùc Phaät ñaõ aán khaû vaø raên daïy.” Ngaøi lieàn noùi keä: Ngöôøi muoán ñöôïc phaùp lôïi Phaûi thöïc haønh phaùp ít muoán Phaùp ít muoán nhö theá

Chính laø chuoãi anh laïc
Trang nghieâm cuûa baäc Thaùnh.
Ñôøi naøy buoâng gaùnh naëng
Khoâng lo, ñöôïc vui söôùng
Chính laø cöûa ñaàu tieân
Ñeå vaøo nhaø Nieát-baøn.
Ngaên chaän caùc ma quaân
Phoøng hoä, chaén caùc neûo
Thoaùt ra caûnh giôùi ma
Ñöôïc quyeàn löïc voâ thöôïng
Giöõ giôùi nhö bieån lôùn
Ít muoán nhö soùng bieån
Thöôøng vì caùc coâng ñöùc
Laøm caùi duø che kín
Keû meät vì tham caàu
Ñöôïc an nghæ trong aáy.
Gaàn guõi ngöôøi ít muoán
Cuõng gioáng nhö söõa boø

Laïc, toâ vaø ñeà hoà
Ñöôïc laáy ra töø ñaáy,
Ít muoán cuõng nhö vaäy
Sinh ra caùc coâng ñöùc
Ngöôøi dang tay boá thí
Tay aáy laø ñeïp hôn
Ngöôøi nhaän ruït tay laïi
Ñeïp hôn laïi hôn kia.
Neáu ngöôøi noùi boá thí
Giaù lôøi aáy khoù löôøng
Ngöôøi nhaän noùi: toâi ñuû
Khoù löôøng laïi hôn kia.
Neáu muoán ñöôïc phaùp naøy
Neân gaàn ngöôøi ít muoán.
Theá Toân noùi ít muoán
Töùc laø phaùp Thaùnh chuûng
Ít muoán khoâng taøi vaät
Giôùi, vaên, tueä theâm lôùn.
Phaùp ít muoán nhö theá
Phaùp thöïc cuûa xuaát gia
Tuy raèng coù khaùt aùi
Nhöng khoâng theå laøm naõo
Vöøa an vui kieáp sau
Hieän taïi cuõng an oån.

CHÖÔNG 10

Ngöôøi bieát ñuû tuy ngheøo maø giaøu, ngöôøi khoâng bieát ñuû tuy giaøu maø ngheøo. Neáu
Thaùnh trí ñaày ñuû thì ñoù laø raát giaøu.
Toâi töøng nghe:
Thuôû xöa, coù moät vò Öu-baø-taéc bò ngöôøi cheâ traùch laø ngheøo maït reäp. Nhöng vò Öubaø-taéc naøy öa thích phaùp bieát ñuû maø Phaät khen ngôïi, lieàn thuaän theo phaùp töôùng maø noùi
keä:
Khoâng beänh, ñöôïc lôïi nhaát
Bieát ñuû giaøu baäc nhaát
Baïn laønh thaân thích nhaát
Nieát-baøn an vui nhaát.
Öu-baø-taéc noùi keä xong beøn baûo ngöôøi kia:

–Nhö Ñöùc Phaät daïy bieát ñuû thì giaøu, taïi sao oâng noùi toâi laø ngöôøi ngheøo naøn?
OÂng ta laïi noùi keä:
Tuy coù caùc cuûa baùu
Vaät thöôøng duøng doài daøo
Maø khoâng tin Tam baûo
Cuõng goïi raát ngheøo naøn.
Tuy chaúng coù cuûa baùu
Vaø caùc vaät thöôøng duøng
Nhöng kính tin Tam baûo
Cuõng goïi laø giaøu nhaát.
Nay ta kính Tam baûo
Ñöùc tin laø cuûa baùu
Ngöôøi vì duyeân côù gì
Baûo ta laø keû ngheøo?
Ñeá Thích, Tyø-sa-moân
Tuy nhieàu caùc vaät baùu
Nhöng khi hoï boá thí
Khoâng theå xaû taát caû.
Taâm ta thích bieát ñuû
Ñoái caùc vaät quyù baùu
Khoâng coù taâm tham ñaém
Taát caû ñeàu xaû ñöôïc.
Kho taøng ngöôøi giaøu sang
Coù nhieàu caùc chaâu baùu
Nöôùc, löûa vaø troäm cöôùp
Ñeàu coù theå xaâm ñoaït,
Khi ngöôøi ñoù maát cuûa
Thì raát laø khoå naõo
Thaày thuoác vaø thuoác hay
Khoâng theå trò khoå kia.
Ta laáy tín laøm baùu
Khoâng ai chieám ñoaït ñöôïc
Taâm yù thöôøng an vui
Khoâng lo buoàn khoå naõo.
Noùi keä xong, Öu-baø-taéc laïi noùi: –Theá neân bieát raèng: tuy coù kho taøng, voi ngöïa, baûy baùu, caùc vaät duøng maø khoâng bieát ñuû thì cuõng goïi laø ngheøo. Cho neân Phaät daïy: Ngöôøi bieát ñuû giaøu coù nhaát. Moïi ngöôøi nghe xong ñeàu khen ngôïi: –Laønh thay! Ñuùng laø nhöõng lôøi daïy chaân chaùnh, coù ñaïi trí tueä, laø ñaáng ñaïi tröôïng phu. Moïi ngöôøi noùi vôùi nhau: –Töø nay veà sau ai tuy

khoâng coù taøi saûn, vaät baùu nhöng coù tín taâm, chuùng ta goïi ñoù laø ngöôøi giaøu coù. Khoå nhoïc ñeå thu goùp tieàn cuûa, ñeàu cho laø vui, vì muoán cung caáp cho gia ñình, quyeán thuoäc, giuùp hoï khoâng thieáu thoán. Nhöõng nieàm vui nhö theá chính laø thaân vui trong hieän taïi. Cuûa baùu tín taâm seõ keùo daøi trong nhieàu ñôøi laø taøi saûn quyù baùu tha hoà duøng ôû coõi trôøi, coõi ngöôøi. Theá neân bieát raèng loøng tin laø taøi saûn vaät baùu baäc nhaát. Vôùi taøi saûn tín taâm naøy seõ ñöôïc thoï höôûng söï vui söôùng trong khi coøn sinh töû, khoâng coù caùc khoå naõo. Vaøng baïc, chaâu baùu coù theå sinh ra tai hoïa, ngaøy ñeâm lo sôï ngöôøi khaùc cöôùp laáy vaø coù taùm ñieàu nguy haïi. Vì tham ñaém cho neân chòu khoå nhieàu ñôøi. Nhôø coù tín taâm cho neân ñaït ñöôïc giôùi taøi, thí taøi, ñònh taøi, tueä taøi. Coøn neáu khoâng coù tín taâm laøm sao coù ñöôïc nhöõng taøi saûn nhö vaäy. Vì theá neân taøi saûn tín taâm laø baäc nhaát. Ta coù thöù taøi saûn naøy cho neân ñoái vôùi moïi ngöôøi, ta töï cho laø raát giaøu coù. Thuôû xöa, ta ñaõ tích luõy nhieàu nghieäp laønh, do ñoù nhöõng ñieàu maø ngaøy nay ta ñaït ñöôïc laø nhôø vaøo tín taâm, bieát ñuû. Hoï lieàn noùi keä: Nhôø coù ñöôïc tín taâm Neân khoâng gaây ñieàu aùc Taát caû caùc coâng ñöùc Do loøng tin laøm ra Tín nhö soâng, muõi teân Vuùt cuoän ñi raát nhanh Thöôøng laøm cho taâm yù Mau thöïc haønh phaùp laønh Ai coù nhieàu cuûa baùu Maø hôn ngöôøi giaøu tín Tuy coù nhieàu cuûa baùu Maát ñi seõ ngheøo naøn Khi ngöôøi ñoù cheát ñi Boû cuûa ñi moät mình Khoâng theo ñeán ñôøi sau, Taøi saûn tín khoâng maát Luoân nhö boùng theo hình Nhieàu kieáp höôûng vui söôùng. Ngöôøi ñôøi chöùa cuûa baùu Hay sinh taâm tham duïc Taøi saûn tín khoâng vaäy Ai thaáy cuõng vui möøng. Ñoái vôùi caùc cuûa baùu Cuûa baùu tín treân heát Trình baøy roõ nghóa naøy

Ñaáng Maâu-ni ñaõ noùi.
Theá neân ta chaúng ngheøo
Cuûa baùu tin laø hôn
Chæ tín laø cuûa baùu
Ngoaøi ra khoâng goïi taøi.
Boá thí vôùi tín taâm
Taøi vaät ñöôïc theâm nhieàu
Boá thí khoâng tín taâm
Quaû baùo chaúng laø bao.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.